

سُبْحَانَ اللَّهِ
عَبْدِ اللَّهِ
مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَأَسَلَمَ

**بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های
اجتماعی به روش قصه‌گویی بر روابط
بین فردی و کفایت اجتماعی دانش‌آموزان
پایه سوم ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان**

مولفان :

صغری ظاهری عبده‌وند

سعید اله پور

فرشته ظاهری عبده‌وند

مهدی ظاهری عبده‌وند

انتشارات بامن

(با همکاری چاپ و نشر ایران)

۱۴۰۱

سرشناسه: ظاهری عبدهوند، صغری، ۱۳۶۲-
عنوان و نام پدیدآور: بررسی اثر بخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی به روش قصه گویی بر
روابط بین فردی و کفایت اجتماعی دانش آموزان پایه سوم ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان/ مولفان
صغری ظاهری عبدهوند، سعید اله پور، فرشته ظاهری عبدهوند، مهدی ظاهری عبدهوند.
مشخصات نشر: بامن (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۱۰۶ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۵۱-۵۲-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص. ۹۸-۱۰۶.

موضوع: مهارت‌های اجتماعی در کودکان -- ایران -- نمونه پژوهی

Social skills in children -- Iran -- Case studies

قصه گویی در آموزش و پرورش -- ایران -- نمونه پژوهی

Storytelling in education -- Iran -- Case studies

قصه گویی -- ایران -- جنبه‌های روانشناسی -- نمونه پژوهی

Storytelling -- Psychological aspects -- Iran -- Case studies

قصه گویی -- ایران -- جنبه‌های اجتماعی -- نمونه پژوهی

Storytelling -- Social aspects -- Iran -- Case studies

روابط اجتماعی در کودکان -- ایران -- نمونه پژوهی

Social interaction in children -- Iran -- Case studies

شناسه افزوده: اله پور، سعید، ۱۳۵۵ -

شناسه افزوده: ظاهری عبدهوند، فرشته، ۱۳۶۶ -

شناسه افزوده: ظاهری عبدهوند، مهدی، ۱۳۵۸ -

رده بندی کنگره: BF۷۲۳

رده بندی دیویی: ۱۵۵/۴۱۸

شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۷۱۱۷۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: بررسی اثر بخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی به روش قصه گویی بر روابط بین
فردی و کفایت اجتماعی دانش آموزان پایه سوم ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان
مولفان: صغری ظاهری عبدهوند - سعید اله پور - فرشته ظاهری عبدهوند - مهدی ظاهری عبدهوند
ناشر: بامن (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱

چاپ: مدیران

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۵۱-۵۲-۶

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

تقدیم به:

ساحت مقدس حضرت مهدی (عج)

فهرست مطالب

شماره صفحه	عناوین
۱۱	پیشگفتار
۱۳	فصل اول: کلیات
۱۵	۱-۱- مقدمه
۱۷	۱-۲- بیان موضوع
۲۳	۱-۳- اهمیت موضوع
۲۷	۱-۴- تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها
۲۷	الف) مهارت‌های اجتماعی
۲۷	ب) قصه‌گویی
۲۸	ج) روابط بین فردی
۲۸	د) کفایت اجتماعی
۲۹	فصل دوم: مبانی نظری
۳۱	۲-۱- مبانی نظری
۳۳	۲-۲- مهارت‌های اجتماعی
۳۳	۲-۲-۱- مفهوم مهارت‌های اجتماعی
۳۸	۲-۲-۲- نظر قرآن در مورد اجتماعی بودن انسان
۴۱	۲-۲-۳- ویژگی‌های رفتار اجتماعی

- ۴۲ ۲-۲-۴ عوامل مؤثر در اجتماعی شدن
- ۴۲ ۱- خانواده
- ۴۴ ۲- گروه همسالان
- ۴۵ ۳- نقش «خود» در اجتماعی شدن
- ۴۶ ۴- نقش دیگران مهم و تعمیم یافته در اجتماعی شدن
- ۴۷ ۵- نقش مدرسه در اجتماعی شدن
- ۴۸ ۲-۲-۵- مهارت های اجتماعی پایه
- ۴۹ ۲-۱-۶- مراحل آماده سازی مهارت های اجتماعی
- ۵۰ ۲-۲-۷- اجزاء تشکیل دهنده مهارت های اجتماعی
- ۵۱ ۲-۲-۸- خصوصیات افراد دارای مهارت های اجتماعی
- ۵۲ ۲-۲-۹- علل نقص در مهارت های اجتماعی
- ۵۲ ۲-۲-۱۰- روش های آموزش مهارت های اجتماعی
- ۵۳ ۲-۲-۱۱- رویکرد جدید در تدریس مهارت های اجتماعی
- ۵۷ ۲-۲-۱۲- برخی از مهارت های اجتماعی لازم برای زندگی
- ۶۰ ۲-۲-۱۳- ابعاد مهارت های اجتماعی و مقوله های مربوط به آن
- ۶۲ ۲-۲-۱۴- استفاده از قصه در آموزش مهارت های اجتماعی
- ۶۴ ۲-۳-۳- روابط بین فردی
- ۶۴ ۲-۳-۱- ارتباط و روابط بین فردی
- ۶۶ ۲-۳-۲- الگوهای ارتباطی
- ۶۶ ۱- الگوهای خطی
- ۶۷ ۲- الگوهای تعاملی
- ۶۸ ۳- الگوهای تبادلی
- ۶۸ ۲-۳-۳- انواع روش های برقراری روابط بین فردی
- ۶۸ ۱- پیام های کلامی
- ۶۹ ۲- پیام های غیر کلامی

- ۲-۳-۴- دلایل مشکلات بین فردی در دیدگاه‌های مختلف ۷۰
- ۱- الگوی پزشکی و روان پزشکی ۷۰
- ۲- الگوی روان کاوی (فرویدی) ۷۲
- ۳- الگوی رفتارگرایی ۷۲
- ۴- الگوی انسان گرایی ۷۳
- ۵- دیدگاه شناختی ۷۴
- ۲-۳-۵- مهارت‌های ارتباطی ۷۵
- ۲-۳-۶- مهارت‌های ارتباطی مؤثر ۷۶
- ۲-۳-۷- پنج مهارت ارتباطی مؤثر ۷۷
- ۲-۳-۸- اهمیت مهارت‌های ارتباطی در تعاملات اجتماعی ۷۸
- ۲-۳-۹- روابط بین فردی و صفات بنیادی شخصیتی ۷۹
- ۲-۴-۴- کفایت اجتماعی ۸۱
- ۲-۴-۱- کفایت اجتماعی، تمرکز بر رفتارهای فرا اجتماعی ۸۲
- ۲-۴-۲- مهارت‌ها و توانایی شناختی ۸۳
- ۲-۴-۳- مهارت‌های رفتاری ۸۴
- ۲-۴-۴- کفایت‌های هیجانی ۸۴
- ۲-۴-۵- آمایه‌های انگیزشی و انتظارات ۸۵
- ۲-۴-۶- کفایت اجتماعی و بهداشت روانی مثبت ۸۶
- ۲-۵-۵- قصه‌گویی ۸۷
- ۲-۵-۱- تعریف قصه‌گویی ۸۷
- ۲-۵-۲- ویژگی‌های قصه ۸۹
- شرایط قصه گو ۹۰
- ۲-۵-۳- ویژگی‌های یک قصه خوب ۹۱
- ۲-۵-۴- قصه‌گویی خلاق ۹۱

۹۲ ۲-۵-۵-کارکرد قصه‌گویی
۹۵ ۲-۵-۶-نقش قصه‌گویی در رشد کودک
۹۶ ۲-۵-۷-ارتباط قصه‌گویی و آرامش
۹۸ منابع
۹۸ منابع فارسی
۱۰۲ منابع لاتین

پیشگفتار

هدف این اثر اثر بخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی به روش قصه گویی بر روابط بین فردی و کفایت دانش‌آموزان پایه سوم شهرستان مسجد سلیمان بود. جامعه آماری آن شامل کلیه دانش‌آموزان پایه سوم ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان در سال تحصیلی ۹۹-۱۴۰۰ تشکیل می‌دهند. نمونه آماری شامل ۳۰ نفر دانش‌آموز از جامعه مذکور بود که به روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای انتخاب شدند. طرح تحقیق از نوع تجربی پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل بود. ابزار جمع‌آوری داده‌های تحقیق شامل پروتکل آموزش مهارت اجتماعی به شیوه قصه گویی، مرادی کوچی و آقائی پور (۱۳۹۷)، پرسش نامه روابط بین فردی قیاسی (۱۳۸۷) و پرسش نامه کفایت اجتماعی فلنر و همکاران (۱۹۹۰) بود. پس از گزینش تصادفی گروه‌ها، از گروه آزمایش (۱۵ نفر) و گروه کنترل (۱۵ نفر) پیش آزمون به عمل آمد. سپس بر روی گروه آزمایش آموزش مراحل مهارت اجتماعی به شیوه قصه گویی در ۱۳ جلسه ۷۵ دقیقه ای اجرا گردید. پس از پایان برنامه آموزشی، از هر دو گروه پس آزمون گرفته شد. داده‌ها با آزمون تحلیل کواریانس تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی به روش قصه گویی بر روابط بین فردی و کفایت دانش‌آموزان پایه سوم شهرستان مسجد سلیمان تاثیر دارد.

فصل اول

کلیات

۱-۱- مقدمه

یکی از مهارت‌های اساسی در رشد کودکان، مبحث مهارت‌های اجتماعی^۱ است. فرض اساسی در تربیت و آموزش مهارت‌های اجتماعی، این است که فقر مهارت‌های اجتماعی موجب منزوی و طرد شدن فرد از دیگران می‌شود. به همین جهت، هدایت مستقیم و آموزش فراگیر مهارت‌های اجتماعی در مدارس ابتدایی و سنین پایین‌تر باعث پذیرش اجتماعی فرد در مراحل بالاتر خواهد شد. قابلیت اجتماعی در روابط بین فردی تأثیر بلندمدت و معناداری بر کارکرد روان‌شناختی، تحصیلی و سازشی دارد. مهارت‌های اجتماعی شامل رفتارهای آموخته شده هدفمندی هستند که فرد را قادر می‌سازند تا در تعامل با دیگران، در شرایط گوناگون، عملکرد مؤثری داشته باشد. کودکانی که از مهارت‌های اجتماعی برخوردار هستند، اجتماعی‌تر بوده، مشارکت‌پذیری، اعتماد به نفس و نوع‌دوستی بیشتری دارند و کمتر تنها می‌مانند و در مقایسه با کودکانی که مهارت‌های اجتماعی کمتری دارند، از دوستان بیشتری برخوردارند. آموزش این مهارت‌ها به دلیل پیچیدگی جریان اجتماعی شدن و عوامل گوناگون مؤثر بر آن باید در نظر گرفتن همه‌ی عوامل مؤثر انجام شود. لذا یکی از مهم‌ترین مسائل در این خصوص شیوه آموزش مهارت‌های اجتماعی است (لطف آبادی، ۱۳۹۷).

1. social skills

داستان‌ها برای رشد تفکر یا همان فلسفه ورزی کودک ابزار مناسبی هستند. امروزه استفاده از داستان و داستان خوانی به منزله ابزاری برای پیشبرد تفکر کودکان ضروری است. ادبیات کودک با عناصر گوناگون ادبی به انسجام فکری کودک، قدرت تخیل، تمرکز و داوری او کمک می‌کنند. یکی از بخش‌های مهم ادبیات کودک، قصه‌گویی^۲ است. قصه‌هایی که کودکان می‌خوانند و می‌شنوند اثری عمیق در فکر و روحیه آنان می‌گذارد و آن‌ها را برای رویارویی با مسائل رشد و معاشرت با دیگران آماده می‌سازد و نیز در درک و فهم مشکلات زندگی آن‌ها را یاری می‌دهد (ناظمی، ۱۳۹۵).

یکی از سازه‌های مورد مطالعه در پژوهش حاضر، روابط بین فردی^۳ است. روابط بین فردی، توانایی برقراری ارتباط با دیگران به شکل کارآمد و مؤثر است که این رابطه در عین این‌که برای خود شخص مفید است، برای شخص مقابل هم می‌تواند سود داشته باشد؛ به عبارت دیگر روابط بین فردی، عبارت از توانایی فرد برای ارتباط برقرار کردن با دیگران در جهت برآورده نمودن نیازها، خواسته‌ها، حق و حقوق با تعهدات به شیوه‌ای قابل قبول بدون این‌که به نیازها، خواسته‌ها، حق و حقوق یا تعهدات دیگران صدمه‌ای وارد آورد. هدف افراد ممکن است دفع یک سوء تفاهم، تشریح یک ایده، دلداری دادن به دوستان، پافشاری روی نظرات، توجیه کردن استادان در مورد ضرورت موضوعی که به‌عنوان تحقیق در نظر گرفته‌اید و یا قانع کردن دیگران جهت تجدید نظر در رفتارهای خود باشد؛ هر چه افراد در برقراری ارتباط کارآمدتر باشند، احتمال دستیابی به هدف بیشتر میسر خواهد بود. روابط بین فردی به منزله آن دسته از مهارت‌هایی هستند که به واسطه آن‌ها افراد می‌توانند درگیر تعامل‌های بین فردی و فرایند ارتباط شوند؛ یعنی فرایندی که افراد در طی آن، اطلاعات، افکار و احساس‌های خود را از طریق مبادله پیام‌های کلامی و غیرکلامی با یکدیگر در میان می‌گذارند (حسین چاری و فداکار، ۱۳۹۴).

2. storytelling

3. interpersonal relationships

از سوی دیگر، کفایت اجتماعی^۴ یک مفهوم قابل استفاده برای تنظیم و فراهم کردن انسجام ابعاد نسبتاً متمایز روابط دوستانه است. کفایت اجتماعی متشکل از گروهی از رفتارهای کلیدی بر اساس رشد بچه‌ها می‌باشد. با توجه به زینس، الیاس، کرین برگ و ویسبرگ^۵ (۲۰۰۰)، کفایت اجتماعی شامل رفتارها و مهارت‌های اجتماعی، عاطفی و شناختی می‌باشد که بچه‌ها برای سازگاری موفق نیاز دارند. کفایت اجتماعی در چگونگی گذر سالم فردا از کودکی به بزرگسالی تنش اساسی دارد. برون مهارت‌های اجتماعی لازم، فرد در عرصه‌هایی از کار، مهارت‌های زندگی روزانه، زندگی مستقل و مشارکت در جامعه به دردمر می‌افتد. بچه‌هایی با اختلال‌هایی در کارکرد اجتماعی، رفتارهای ناسازگارانه زیادی (مانند عصبانیت، افسردگی)، طرد شدن از طرف همسالان و سازگاری اجتماعی ضعیف تر در زندگی آینده نشان می‌دهند (حاج امینی، ۱۳۹۶).

هدف‌های آموزش و پرورش نوین فقط آموزش مباحث درسی نمی‌باشد، بلکه رشد روابط بین فردی و کفایت اجتماعی از جمله اهداف این دوره است. با توجه به نکات فوق هدف پژوهش حاضر، بررسی اثر بخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی به روش قصه گویی بر روابط بین فردی و کفایت اجتماعی دانش‌آموزان پایه سوم ابتدایی شهرستان مسجد سلیمان می‌باشد.

۱-۲- بیان موضوع

دوران تحصیلی در زندگی افراد نقش بسیار مهم و ارزشمندی دارد. یکی از گروه‌هایی که نقش مهمی برای آینده و تعالی کشورها دارند دانش‌آموزان هستند. حضور در مدارس برای اکثر دانش‌آموزان تجارب مثبتی به همراه دارد. در این بین مقطع ابتدایی در نظام آموزش و پرورش ما از اهمیت خاصی برخوردار است. دانش‌آموزان مقطع ابتدایی برحسب

4. social adequacy

5. Zens, Elias, Craneberg & Weisberg

موقعیت، نیازها، شایستگی‌های فردی و اجتماعی، اهداف متفاوتی از پیشرفت تحصیلی دارند که به وسیله‌ی واسطه‌هایی مثل الگوی شناختی، عاطفی و رفتاری تعیین می‌شوند. به طور اعم کل جامعه و به طور اخص نظام آموزش و پرورش نسبت به سرنوشت کودکان، رشد و تکامل موفقیت‌آمیز آنان و جایگاه آن‌ها در جامعه علاقه مند و نگران است و انتظار دارد دانش‌آموزان در جوانب گوناگون، اعم از ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی‌های اجتماعی و نیز در ابعاد عاطفی و شخصیتی، آن چنان که باید پیشرفت و تعالی یابند (شیخی، ۱۳۹۶).

مساله اجتماعی شدن و توانایی تعامل با دیگران به شیوه‌ای شایسته و ثمر بخش در همه مراحل زندگی اهمیت بسیار دارد. الیوت و گرشام^۶ (۱۹۹۳)، به عنوان دو نظریه پرداز و محقق برجسته در زمینه مهارت‌های اجتماعی، این مهارت‌ها را این گونه تعریف می‌کنند، "رفتارهای اکتسابی جامعه پسندی که فرد را قادر می‌سازند تا آن گونه با دیگران در تعامل باشد که واکنش‌های مثبت آنان را فرا خوانده و از واکنش‌های منفی آن‌ها اجتناب ورزد". در واقع می‌توان گفت، تکامل مراحل رشدی وابسته به مهارت و برتری در مهارت‌های اجتماعی است. شاید بتوان رشد اجتماعی را مهم‌ترین جنبه رشد هر شخص تلقی نمود. رشد اجتماعی نه تنها در سازگاری با اطرافیانی که هم اکنون فرد با آنان سرو کار دارد، مؤثر است بلکه بعدها در میزان موفقیت شغلی و پیشرفت اجتماعی وی نیز تاثیر دارد. رشد اجتماعی سالم کودک، مستلزم رشد طبیعی و سالم شخصیت و فراگیری مهارت‌های پایه اجتماعی شدن است (لطف آبادی، ۱۳۹۷).

به نظر می‌رسد یکی دیگر از عوامل مؤثر بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان، کفایت اجتماعی است. در مورد کفایت اجتماعی تعاریف متعددی از سوی روان‌شناسان و جامعه‌شناسان ارائه شده است کفایت به طور کلی رابطه‌ای است که هر ارگانیزم نسبت به وضع موجود با محیط خود برقرار می‌کند. مفهوم ضمنی آن این است که افراد درگیر فرآیندی مستمر برای ابراز استعدادهای خود واکنش نسبت به محیط و در عین حال تغییر

دادن آن به گونه‌ای مؤثر و سالم می‌شود. به علاوه می‌توان گفت که هرگاه تعادل جسمی و روحی فرد به گونه‌ای دچار اختلال شود که حالت ناخوشایندی به فرد دست بدهد و برای ایجاد توازن نیازمند به کارگیری نیروهای درونی و حمایتی خارجی باشد و در این اسلوب در به کارگیری ساز و کارهایی جدید موفق شود به شکل درست حل نماید فرآیند کفایت به وقوع پیوسته است؛ اما کفایت اجتماعی به وضعیتی اطلاق می‌شود که افراد خود را به تدریج از روی عمد و غیرعمد تعدیل می‌کنند تا با فرهنگ موجود سازگار شوند، مانند رعایت عادت، عرف و یا تقلید (حاج امینی، ۱۳۹۶). کفایت اجتماعی توانایی عملکرد انسان در اجرای استقلال شخصی و مسئولیت پذیری اجتماعی است. فلنر، لیس و فیلیپس^۷ (۱۹۹۰) معتقدند که کفایت اجتماعی چهار مولفه دارد: الف) مهارت های شناختی^۸، که شامل خزانه اطلاعات و مهارت های پردازش و کسب اطلاعات، توانایی تصمیم گیری، باورهای کارآمد و ناکارآمد و سبک های اسنادی است (کندال و برازول^۹، ۱۹۹۳). ب) مهارت های رفتاری^{۱۰}، به عنوان مولفه مهم دیگر کفایت اجتماعی است. وقتی شخص برای رسیدن به یک نتیجه دلخواه رفتاری را بر می‌گزیند باید آن رفتار در دسترس باشد. مذاکره، ایفای نقش، ابراز وجود، مهارت های محاوره ای برای شروع و تداوم تعامل های اجتماعی، مهارت های فراگیری و یادگیری رفتار دوستانه با دیگران، از مولفه های اصلی مهارت های رفتاری تلقی گردیده اند. ج) مهارت های هیجانی و عاطفی^{۱۱}، مولفه سومی است که برای برقراری روابط مثبت با دیگران، ایجاد و گسترش اعتماد و روابط حمایتی دوجانبه، شناسایی و پاسخ دهی مناسب به علائم هیجانی در تعامل های اجتماعی یا مدیریت استرس لازم به نظر می‌رسد. د) مهارت های انگیزشی^{۱۲}، شامل ساختار ارزشمند فرد، سطح رشد اخلاقی و احساس اثربخشی و کنترل فرد و در نهایت احساس خودکارآمدی او می‌شود (فلنر و

7. Felner.lis & philips

8. cognitive skills

9. Kendall & Braswel

10. speed skills

11. emotional & emotional skills

12. motivational skills

همکاران، ۱۹۹۰). همچنین گرشام (۱۹۸۱) نشان داد که موفقیت در تعاملات اجتماعی نیازمند برخورداری از کفایت اجتماعی می‌باشد و کودکانی که رفتار اجتماعی ضعیف دارند، وقتی وارد مدرسه می‌شوند با مشکلاتی نظیر طرد همتاها، مشکلات رفتاری و موفقیت تحصیلی پایین روبرو هستند. از جمله شواهد پژوهشی می‌توان اشاره کرد به بیرامی و مرادی (۱۳۹۷) که در پژوهشی به بررسی تاثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر کفایت اجتماعی دانش‌آموزان پرداختند. نتایج نشان داد که آموزش مهارت‌های اجتماعی، نگرش، جرات مندی، مدیریت استرس و خودکارآمدی دانش‌آموزان را بهبود بخشیده است. در نتیجه آموزش مهارت‌های اجتماعی، کفایت اجتماعی را ارتقا بخشیده است.

به نظر می‌رسد یکی از عوامل مؤثر بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان، روابط بین فردی است. انسان ذاتاً موجودی اجتماعی است و ما هر روز به گونه‌های مختلف با یکدیگر در ارتباط هستیم تا اندیشه‌ها، احساسات و تمایلات خود را به یکدیگر منتقل کنیم. میزان علاقه و احترام خود را نشان دهیم و رنج و اندوه، شادمانی و خرسندی و شک و دودلی خود را با دیگران در میان بگذاریم. یک ارتباط ساده یا یک مجموعه ارتباطات، خواسته یا ناخواسته، از پیش تعیین شده یا اتفاقی، فعال یا منفعل، به هر حال یکی از ابزارهای کلیدی ارضاء نیازها، کسب نتایج و متجلی ساختن آرزوهای ماست. توانائی برقراری ارتباط خوب به ایجاد روابط بین فردی مثبت و مؤثر می‌انجامد و یکی از این موارد، توانائی ایجاد روابط دوستانه است که در سلامت روانی و اجتماعی و روابط گرم به‌عنوان یک منبع مهم در روابط اجتماعی سالم نقش بسیار مهمی دارد (حسین چاری و فداکار، ۱۳۹۴). ارتباط یک ضرورت اساسی در زندگی بشری است. انسان‌ها به طور طبیعی موجودات اجتماعی هستند که نیازهای یکدیگر را از طریق همکاری متقابل رفع می‌سازند، ارتباط انسانی نه تنها ما را قادر می‌سازد تا نیازهای جسمی و ایمنی خود را بر طرف سازیم، بلکه ما را در برآورده ساختن نیازهای روانی مانند نیاز به عشق، تعلق و ارزش نفس نیز کمک می‌کند. توانایی برقراری ارتباط برای ایجاد رفاه و عملکرد انسانی، اساسی می‌باشد. دانش‌آموزان در صحنه وسیع اجتماعی باید حل مسئله، گشودن مشکلات خود، برقراری ارتباط با افراد گوناگون،